

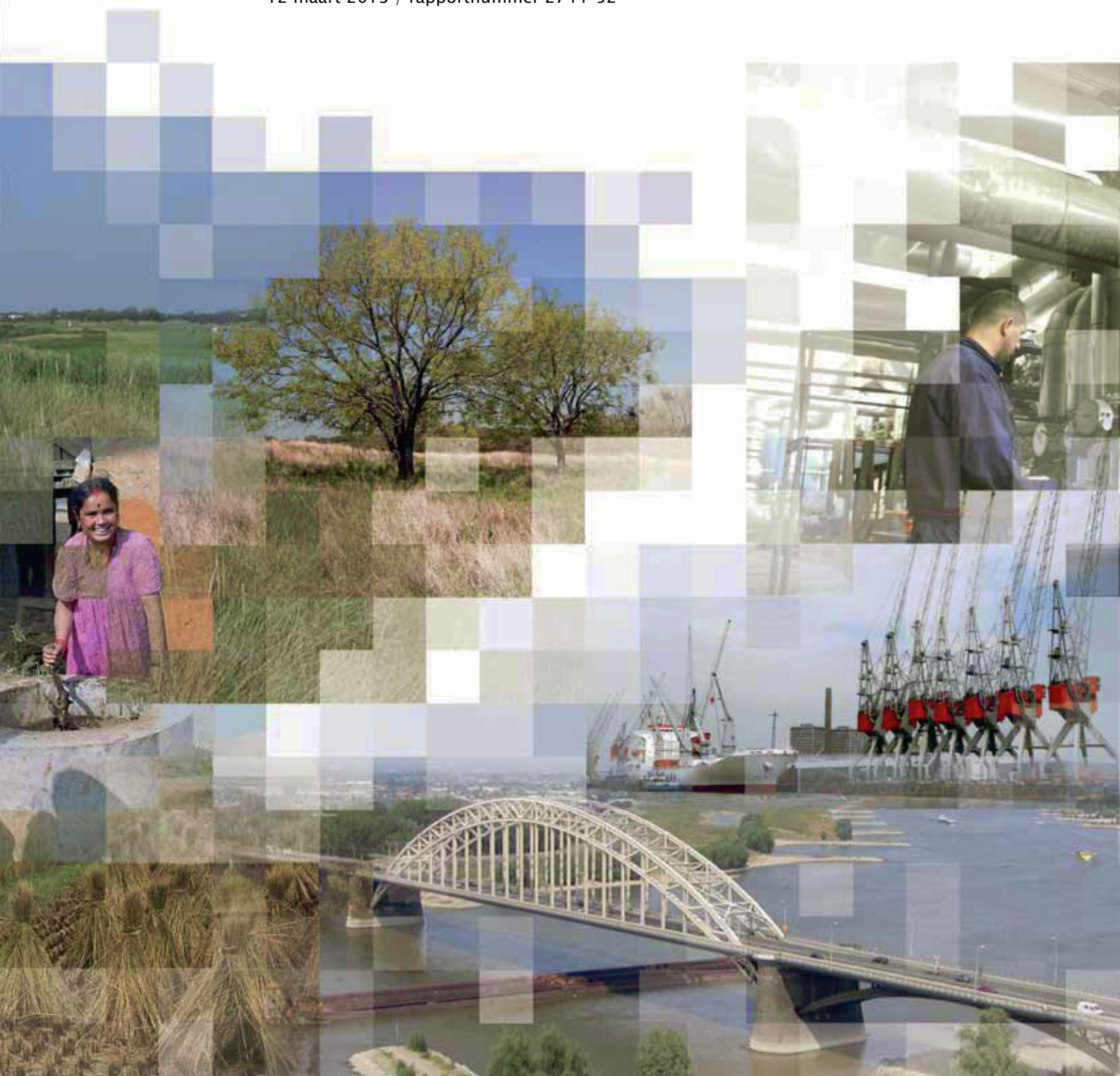

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Recreatieve gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

12 maart 2013 / rapportnummer 2744-52

1. Hoofdpunten van het MER

De gemeente Ooststellingwerf wil ten zuiden van de kern Appelscha door middel van zandwinning de aanleg van een recreatieplas met bijbehorende dagrecreatieve voorzieningen mogelijk maken. Omdat significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet kunnen worden uitgesloten, wordt een Passende beoordeling gemaakt en wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. In het onderhavige geval gaat het om een plan-m.e.r. ter onderbouwing van de besluitvorming over een Structuurvisie en een partiële herziening van een bestemmingsplan.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER):

- inzicht in de wijze waarop de verschillende doelen van het project op een goede wijze kunnen samengaan en procedureel goed zijn afgestemd;
- beschrijving van (varianten voor) de werkzaamheden tijdens de aanleg en het functioneren van het gebied in de gebruiksfase;
- onderbouwing van het voorkeursalternatief voor uitvoering en eindinrichting inclusief mitigerende maatregelen; aangeven van de maximale mogelijkheden van hetgeen in het bestemmingsplan wordt vastgelegd;
- effectbeschrijving voor de aanleg- en de gebruiksfase met accent op verkeersaantreking, grondwater, natuur, cultuurhistorie, landschap en hinder;
- een Passende beoordeling indien het project in cumulatie met andere activiteiten² de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden aantast.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie reikwijdte en detailniveau plan-MER gebiedsontwikkeling Appelscha-Hoog (verder Notitie R&D).

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

² Waaronder het bestemmingsplan Boerestreek en Bosberg.

2. Probleemstelling, doel, beleid en besluiten

2.1 Probleemstelling en doel

Uit de Notitie R&D blijkt dat de gemeente met het voornemen aan meerdere doelen invulling wil geven. Werk deze doelen in het MER zo uit dat ze gebruikt kunnen worden bij het inperken van de scope van het MER en bij het vergelijken en beoordelen van inrichtingsalternatieven en -varianten voor het plangebied.

Recreatie en werkgelegenheid

Het voornemen om in het plangebied recreatieve voorzieningen te ontwikkelen vloeit voort uit de Structuurvisie Ooststellingwerf (2009) en de Ontwikkelagenda Appelscha e.o.

De Notitie R&D stelt: *De invulling van het gebied moet een waardevolle aanvulling zijn op het recreatieve aanbod dat in Appelscha en omgeving al aanwezig is en een bijdrage leveren aan de werkgelegenheid, alsmede ertoe leiden dat de recreatiedruk op andere, meer gevoelige gebieden (zoals het Canadameer) wordt verlicht.*

Onderbouw in het MER vanuit deze doelen het scala aan (omvang en type) recreatieve voorzieningen, onder meer aan de hand van verwijzing naar eerdere ramingen en beleidsstukken, voor zover deze voldoende actueel zijn. Maak duidelijk dat de aan te leggen voorzieningen in een behoefte voorzien en dus gebruikt zullen worden conform de bezoekersaantallen die zijn aangegeven.³

Zandwinning

Het zand dat vrijkomt bij de aanleg van een recreatieplas in het plangebied, wordt gebruikt bij de voorgenomen wegaanpassingen aan de nabijgelegen N381. Geef aan welke behoefte aan zand voortvloeit uit de aanpassingen van de N381⁴ en binnen welk tijdsbestek. Onderbouw hoe een goede afstemming in de tijd en omvang tussen beide projecten mogelijk wordt gemaakt.

Natuur- en milieubelangen

Uitgangspunt van de gemeente is dat de gebiedsontwikkeling Appelscha-Hoog op een kwalitatief hoogwaardige wijze wordt ingepast in de omgeving, waarbij rekening wordt gehouden met de landschappelijke en natuurlijke waarden en met de milieuregelgeving en idealiter sprake is van kwaliteitsverbetering. Geef aan welke randvoorwaarden uit vigerend beleid en uit milieuwet- en -regelgeving gelden en vertaal deze in concreet hanteerbare toetsingscriteria.

³ Voor Boerestreek/Bosberg wordt gerekend met 100.000 extra bezoekers. Als naar Appelscha-Hoog nog eens 120.000 bezoekers extra komen, zou dat tot een extra toestroom van 220.000 bezoekers leiden. Onderbouw dat dat een realistisch uitgangspunt is.

⁴ In de Notitie R&D wordt 450.000 m³ genoemd.

2.2 Overige besluiten

Geef aan hoe de m.e.r. en de ruimtelijke ordeningsprocedures zijn afgestemd met de overige besluitvormingsprocedures waaronder de ontgrondingsvergunning en eventuele ontheffingen ingevolge Flora- en faunawet.

Geef ook aan hoe het besluit over het plan Bosberg/Boerestreek in de tijd is afgestemd met het besluit over Appelscha-Hoog, dit vanwege mogelijke cumulatieve effecten (zie ook paragraaf 3.3 van dit advies en het toetsingsadvies van de Commissie over Apelscha-Hoog).

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Het MER kan een belangrijke functie vervullen bij het in beeld brengen van de milieugevolgen van de verschillende inrichtingsmogelijkheden om op basis daarvan vast te stellen:

- welke inrichting de voorkeur verdient van de gemeente (voorkeursinrichting), omdat deze het best voldoet aan de geformuleerde doelstellingen;
- welke ruimte/flexibiliteit voor mogelijke inrichtingen het bestemmingsplan voor particuliere initiatiefnemers kan openlaten zonder dat problemen ontstaan met het realiseren van de doelstellingen.

In ieder geval dient het MER naast een voorkeursalternatief ook de maximale ruimte die het bestemmingsplan⁵ biedt te beschrijven. In het kader van m.e.r. kan het verder interessant zijn te verkennen op welke wijze de belangen van natuur en milieu in het plangebied zo goed mogelijk worden gewaarborgd. Maak bij het ontwikkelen van alternatieven en varianten gebruik van de adviezen die hieronder in paragraaf 3.2 worden beschreven.

Maak bij het onderzoek naar alternatieven en varianten duidelijk onderscheid tussen de aanlegperiode en de periode van gebruik van de plas en de recreatieve voorzieningen. Ga voor de periode van gebruik ook in op de te nemen beheermaatregelen.

3.2 Alternatieven en varianten

In de Notitie R&D wordt voorgesteld te variëren in:

- locatie van de winplas en dimensionering, c.q. de hoeveelheid te winnen zand;
- wijze van afvoer van het zand na de winning;
- bezoekersaantallen en verkeersafwikkeling.

⁵ Inclusief binnenplanse wijzigings- en uitwerkingmogelijkheden.

Zandwinning: locatie en dimensionering

Geef aan of het voorkomen van geschikt zand in de ondergrond randvoorwaarden stelt aan de ligging van de winplas en aan de winmogelijkheden en ga vervolgens in op andere overwegingen die op de locatiekeuze en begrenzing van invloed zijn: hydrologie, afstand tot natuur- en stiltegebieden, landschappelijke en cultuurhistorische waarden, recreatietechnische en wintechnische aspecten. Indien wordt overwogen om meer zand te winnen dan voor de N381 nodig is, geef dan aan waar en waarvoor dat zand zou worden gebruikt, indien minder zand beschikbaar komt, geef dan aan op grond van welke overwegingen die keuze is gemaakt. Ga derhalve in op de argumenten op grond waarvan de winddiepte en taludhelling worden bepaald⁶, waar nodig op basis van vergelijking van enkele varianten.

Uitvoering van de winning

Omdat de wijze waarop de winning wordt uitgevoerd van invloed kan zijn op de te verwachten milieugevolgen (geluidemissie, luchtkwaliteit, stikstofdepositie, verdroging), moet nu reeds verkend worden welke varianten daarbij mogelijk zijn en welke randvoorwaarden moeten worden gesteld. Daarbij gaat het om meer dan alleen de wijze van afvoer.

Denk aan: te gebruiken apparatuur (elektra, diesel), werkduur (aantal maanden, jaren) en periodes (ook 's nachts, in of buiten broedseizoen; in of buiten stiltegebied), grondstromen⁷, tijdelijke depots, transportroutes etc.

Geef aan hoe het wingebied wordt afgewerkt (bijvoorbeeld of de oorspronkelijke deklaag wordt teruggebracht) en ingericht.

Bezoekersaantallen, voorzieningen, verkeer en parkeren

In de Notitie R&D wordt voorgesteld alternatieven uit te werken voor bezoekersaantallen van 150.000, 100.000 en 60.000.⁸ Alternatieven met verschillende bezoekersaantallen hebben alleen zin in het MER, als die voortkomen uit verschillende inrichtingsmodellen die nog worden overwogen. Indien daar geen reële alternatieven voor bestaan, kan worden volstaan met een worst-case benadering op basis van het maximaal te verwachten aantal bezoekers vanwege de voorzieningen die het bestemmingsplan in het gebied mogelijk maakt. Besteed daarbij aandacht aan de spreiding over dag, week, seizoen, alsook aan de vervoersmodaliteit⁹. Vertaal de ramingen van aantallen bezoekers in voorspellingen voor de verkeersafwikkeling en de parkeerbehoefte.

Met het oog op het in beeld brengen van de cumulatie van effecten van het initiatief in combinatie met de recreatieve ontwikkelingen, zoals voorzien in het plan "Boerestreek", is het van belang om een realistische schatting te maken van het aantal extra bezoekers dat het geheel aan recreatieve ontwikkelingen met zich mee zal brengen. Daarbij dient ook in beschouwing te worden betrokken in hoeverre er sprake zal zijn van een vermindering van het aantal bezoekers aan het Canadameer.

⁶ Dan wel de bandbreedte waarbinnen deze moeten blijven.

⁷ Niet alleen zand, maar bijvoorbeeld ook keileem en dekgrond.

⁸ Het is derhalve niet duidelijk waarom dan vooruitlopend op de resultaten uit het MER in de Notitie R&D reeds wordt aangegeven dat het bestemmingsplan (vooralsnog) uit zal gaan van 60.000 bezoekers.

⁹ In de Notitie R&D wordt de bus als vervoersmodaliteit genoemd. Is er sprake van bestaand of toekomstig openbaar vervoer in en naar het plangebied?

Maatregelen ten gunste van natuur en milieu en ruimtelijke kwaliteit

De Commissie adviseert in het MER ook varianten te verkennen met betrekking tot maatregelen die eventuele negatieve milieugevolgen kunnen verzachten dan wel de kwaliteit van het plangebied kunnen vergroten. Denk daarbij in ieder geval aan:

- maatregelen ter vermindering van tijdelijke effecten en overlast tijdens de uitvoering: verkeersonveiligheid¹⁰, grondwatereffecten bij verdrogingsgevoelige natuur, depositie van stikstof, geluidoverlast, verwaaiing van stof;
- mogelijkheden tot realisatie van provinciale doelen inzake de EHS en de ecologische verbindingzone, verschuiving van de modal split ten gunste van milieuvriendelijke vervoerswijzen¹¹, verbeteren van de landschappelijke kwaliteit etc.

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds concreet is besloten.

Als het bestemmingsplan voor Boerestreek al zou zijn vastgesteld valt die ontwikkeling onder de referentiesituatie. Zo niet, beschouw dan de effecten van de ontwikkelingen in Appelscha-Hoog en Bosberg/Boerestreek in cumulatie.

4. Milieugevolgen

4.1 Algemeen

- Onderbouw per milieuaspect de keuze van het studiegebied waarvoor de effecten worden aangegeven.
- Ga behalve op negatieve ook in op positieve milieugevolgen (waar deze aanwezig zijn).
- Naast een toekenning van plussen en minnen is voor bepaalde aspecten (zoals grondwater, verkeer, geluid, luchtkwaliteit) ook een concrete kwantitatieve effectbepaling nodig.
- Ga bij gebruik van rekenmodellen voor de effectbepaling (waar relevant) in op de onzekerheden in de rekenresultaten. Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte en geef aan wat dit betekent voor de besluitvorming. Zo kan het nodig zijn de werkelijk optredende milieugevolgen te monitoren en "maatregelen-achter-de-hand" beschikbaar te hebben.
- Maak bij ook de effectbeschrijving goed onderscheid tussen tijdelijke (in de aanlegfase) en blijvende (in de gebruiksfase) effecten.

¹⁰ Zoals voor schoolgaande kinderen of recreatief fietsverkeer.

¹¹ Wordt voorzien in nieuwe, extra routes voor fietsers?

4.2 Bodem en water

Bodem

Het uitgevoerde onderzoek dat de Commissie in aanvulling op de Notitie R&D heeft ontvangen¹², geeft toereikende informatie over de bodemkwaliteit. De kwaliteit van de te ontgraven gronden en de mogelijke puntbronnen zijn goed in beeld gebracht.

Geef in het MER de belangrijkste conclusies uit het onderzoek met duidelijke bronverwijzing.

Water

Maak met behulp van een systeemanalyse¹³ inzichtelijk hoe het gebied in de huidige situatie hydrologisch functioneert en welke interacties de toekomstige zandwinplas heeft via het grondwater met de omgeving. Geef tevens aan hoe de verschillende kwetsbare natuurgebieden, waaronder het brongebied van de Tilgrup, hydrologisch functioneren. Ga hierbij specifiek in op de mogelijke interacties tussen de zandwinplas en deze kwetsbare systemen.

Bepaal op basis van deze systeemanalyse het detailniveau van de benodigde berekeningen ter verdere kwantificering van de hydrologische effecten. Bepaal aan de hand van lokale informatie van boringen en sonderingen of de schematisering in het regionale model voldoende aansluit bij het schaalniveau van de lokale systemen.

Geef aan wat de stand van zaken is inzake het project Oude Willem en of/hoe dat in de effectvoorspelling is verwerkt.

Stel voor de zandwinplas een water- en stoffenbalans op om te bepalen welke vrachten aan nutriënten uit de omgeving naar de plas via het grondwater toestromen. Bepaal op basis van een aquatisch-ecologische analyse welke risico's er zijn ten aanzien van de waterkwaliteit in de plas. Ga daarbij concreet in op het risico voor algengroei.

4.3 Natuur

De belangrijkste effecten voor natuur liggen op het gebied van verstoring (geluid, licht, recreatie), depositie van stikstof en beïnvloeding via het grondwater.

4.3.1 Gebiedsbescherming¹⁴

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en de Ecologische hoofdstructuur (EHS).¹⁵

¹² Verkennend bodemonderzoek Hildenberg te Appelscha, 2 mei 2012; Nader onderzoek Hildenberg 1 te Appelscha, 26 juni 2012.

¹³ Uit het veldbezoek is gebleken dat ter plaatse van de projectlocatie sprake is van een kwelsituatie. Met het regionale model in een reeds opgesteld hydrologisch onderzoek wordt 1–2 mm/d wegzijging berekend. Daarnaast wordt met het model in enkele gebieden in de directe omgeving van het projectgebied een wegzijging van 2 tot 4 mm/d en meer dan 4 mm/d berekend, hetgeen niet mogelijk is in een gebied zonder wateraanvoer. Dit roept de vraag op of dit regionale model voldoende geschikt is voor deze lokale situatie.

¹⁴ Op de website <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/biodiversiteit/leefgebieden-beschermen> is uitgebreide informatie te vinden over de specifieke gebiedsbescherming.

Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Ook als het voornemen niet in of direct naast een beschermd gebied ligt, kan het gevolgen hebben op een beschermd gebied (externe werking). Geef per gebied de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde gebieden.

Natura 2000-gebieden

Geef voor de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden (Drents-Friese Wold & Leggelderveld en Fochteloërveen):

- de instandhoudingsdoelstellingen¹⁶ voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit¹⁷ van habitattypen en leefgebieden voor soorten.

Onderzoek in de Passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het project in cumulatie met andere activiteiten de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000 niet aantast.

Beschrijf in het MER de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities op de beschermde natuurgebieden. Geef daarvoor:

- de achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH₃; NO_x, SO₂) in het gebied¹⁸;
- de voor verzuring gevoelige habitattypen en de kritische depositiewaarde¹⁹;
- de toename aan stikstofdepositie van het voornemen afzonderlijk en in cumulatie;
- de mogelijke (verdere) overschrijding van de kritische depositiewaarden;

Ga in op de andere effecten die kunnen optreden als gevolg van het voornemen. Het gaat mogelijk om verstoring en verdroging. Beschrijf de gevolgen van verstoring op natuur in de uitvoeringsfase en na oplevering.

Naast licht en geluid kan het toenemend aantal recreanten een verstoringsfactor zijn. Omdat de watersystemen worden aangepast kan dit van invloed zijn op de waterhuishouding van het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld en Fochteloërveen. Breng de mogelijke gevolgen in beeld.

¹⁵ Let op: naast Natura 2000- en EHS-gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10 Natuurbeschermingswet 1998) en beschermde leefomgevingen (art. 19 Flora- en faunawet). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime.

¹⁶ Op dit moment lopen procedures om Natura 2000-gebieden (opnieuw) aan te wijzen. Hiervoor worden eerst ontwerp-aanwijzingsbesluiten genomen en vervolgens definitieve aanwijzingsbesluiten. In het MER kan uitgegaan worden van de concept-instandhoudingsdoelstellingen uit de ontwerp-aanwijzingsbesluiten. In de (concept)beheerplannen worden deze per gebied uitgewerkt in omvang, ruimte en tijd.

¹⁷ Zie voor een kenschets, definitie en kwaliteitseisen van habitattypen en de ecologische vereisten van soorten de profielendocumenten van EL&I: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=profielen>.

¹⁸ Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie recente gegevens. Deze gegevens zijn op te vragen bij het RIVM en - indien beschikbaar - bij de provincie Fryslân.

¹⁹ Let op de nieuwe kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zoals die zijn opgenomen in H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, (2012). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 2397.

Ga op basis van die gegevens na of, in cumulatie met andere activiteiten, aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied kan optreden. Van belang is in ieder geval de cumulatie met het gelijktijdig lopend bestemmingsplan Boerestreek en Bosberg te beschouwen. Daar is in de Passende beoordeling een lichte toename van vermessing, verzuring en verstoring geconstateerd die bij dit project wordt ondervangen.

In de Passende beoordeling moeten in ieder geval de maximale mogelijkheden worden onderzocht van de inrichting die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Maatregelen mogen in dat onderzoek worden betrokken. Denk bijvoorbeeld aan het wegnemen van stikstofbronnen die thans nog aanwezig zijn.

Uit de wetgeving volgt dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets²⁰ met succes wordt doorlopen.

Ecologische hoofdstructuur

Beschrijf voor de EHS in en rond het plangebied de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek welke gevolgen²¹ het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft.

4.3.2 Soortenbescherming²²

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.²³ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten²⁴ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen²⁵ overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

²⁰ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

²¹ Ook positieve, bij het inpassen van een nieuwe verbindingzone in het plangebied.

²² Op de website <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/biodiversiteit/planten-en-dieren-beschermen> is uitgebreide informatie te vinden over soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

²³ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrichtlijn- / bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

²⁴ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

²⁵ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 – 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

In de concept-gebiedsvisie over Hoog Appelscha/Funpark is al een aantal kaarten en schetsen opgenomen die een indruk geven van de visuele aspecten van het plan. Actualiseer deze schetsen in het MER zoveel mogelijk zodat een goede indruk wordt gegeven van de beoogde ruimtelijke kwaliteit in het plan.

Geef in het MER een overzicht van aanwezige cultuurhistorische waarden in het plangebied.²⁶ Besteed hierbij aandacht aan alle drie de facetten van cultuurhistorie:

- archeologie;
- gebouwd erfgoed;
- cultuurlandschap.

Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn²⁷.

Beschrijf de beleefde kwaliteit, de fysieke kwaliteit en de inhoudelijke kwaliteit van aanwezige waarden²⁸. Beschrijf de effecten van alternatieven/varianten op deze kwaliteiten.

4.5 Verkeer

De in het MER te beschrijven effecten zijn voor een deel afhankelijk van de verkeersaantrekkende werking in de eindfase en van de omvang van het werkverkeer in de aanlegfase. Deze gegevens zijn de 'tussenliggende variabelen', waarmee de milieugevolgen voor natuur en leefomgeving worden berekend.

Op hun beurt zijn de verkeersgegevens weer een afgeleide van respectievelijk de te verwachten bezoekersaantallen en de te kiezen wijze van afvoer van het te winnen zand.

De Commissie adviseert in het MER in te gaan op:

- aard, omvang en routing van het werkverkeer tijdens de winfase en tijdens de aanleg van de recreatieve voorzieningen;
- de toename van de verkeersintensiteiten als gevolg van het gebruik van de recreatieplas en dagrecreatieve voorzieningen en eventuele varianten;
- de maximale toename van de verkeersintensiteiten als resultante van alle voorziene recreatieve ontwikkelingen rond Appelscha;
- daaraan verbonden toename van de emissies;
- effecten daarvan op de natuurgebieden en het woon- en leefmilieu;
- ontwikkeling van de parkeerdruk;

²⁶ Ga expliciet in op de zienswijze van de Groep Appelscha-Hoog inzake het voorkomen van aardkundige en cultuurhistorische waarden in het plangebied.

²⁷ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voor zover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

²⁸ Hierbij kan eventueel gebruik gemaakt worden van de waarderingscriteria uit de 'Handreiking cultuurhistorie in m.e.r. en MKBA' opgesteld door Witteveen+Bos in opdracht van de rijksdienst voor het Cultureel erfgoed. Hiervan is ook een samenvatting uit 2009 beschikbaar.

- aard en omvang van het seizoenseffect;
- daaraan verbonden toename van emissies;
- gevolgen voor de verkeersveiligheid in het algemeen en de eventuele knelpunten en oplossingen voor fietsverkeer in het bijzonder, zowel in de aanleg, als in de gebruiksfase.

4.6 Lucht

Voer de luchtkwaliteitsberekeningen uit conform titel 5.2 uit de Wet milieubeheer en de daaraan gerelateerde uitvoeringsregelingen.

4.7 Geluid

Beschrijf de toetsingskaders voor de beoordeling van de geluiduitstraling van de voorgenomen activiteit en ga daarbij specifiek in op de normstelling voor het nabijgelegen stiltegebied. Maak zo nodig onderscheid in normstelling voor langdurig gemiddelde en voor piekgeluiden.

Voer modelberekeningen uit naar de te verwachten geluiduitstraling van de activiteiten en maak onderscheid tussen de aanlegfase en de gebruiksfase. Voer deze berekeningen in ieder geval uit voor de situatie met een maximaal aantal bezoekers.

5. Overige aspecten

Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de aard en mate waarin de alternatieven andere effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid.

Geef daarnaast voor ieder van de alternatieven aan in welke mate de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria.

Vorm en presentatie

Zorg ervoor dat recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda en ten minste een kaart waarop de in het MER gebruikte geografische namen duidelijk staan aangegeven.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Ooststellingwerf

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Ooststellingwerf

Besluit: vaststellen van een Structuurvisie en een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: aanleg van een recreatieplas met bijbehorende dagrecreatieve voorzieningen door middel van zandwinning

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in De Griffioen en de Nieuwe Weststellingwerf van: 16 januari 2013

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 16 januari tot en met 6 februari 2013

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 16 januari 2013 (via de email)

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 12 maart 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. M. van Eck (werkgroepsecretaris)

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

drs. S.R.J. Jansen

ir. P.H.R. Langweg

drs. F. Wijnants

ir. Th.G.J. Witjes

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Notitie reikwijdte en detailniveau plan-MER gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog, 15 januari 2013.
- Concept Vormvrije project-mer-beoordeling Gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog, 15 januari 2013.
- Gebiedsontwikkeling Hoog Appelscha/Funpark Gebiedsvisie, 25 oktober 2012.
- Archeologisch bureauonderzoek ten behoeve van het plangebied Hildenberg 1 te Appelscha, gemeente Ooststellingwerf (FR), 27 september 2012.
- Archeologisch bureauonderzoek ten behoeve van het plangebied Hildenberg 1 te Appelscha, gemeente Ooststellingwerf (FR), 11 januari 2013.
- Archeologisch booronderzoek Hildenberg 1 te Appelscha gemeente Ooststellingwerf, 3 januari 2013.
- Toetsing Flora- en Faunaweg Voor Ontwikkeling van een dagrecreatief terrein te Appelscha.
- Nader bodemonderzoek Hildenberg 1 te Appelscha, 12 juni 2012.
- Verkennend bodemonderzoek Hildenberg 1 te Appelscha, 2 mei 2012.
- Archeologisch booronderzoek Hildenberg 1 te Appelscha, 3 januari 2013.
- Archeologisch booronderzoek Hildenberg 1 te Appelscha gemeente Ooststellingwerf, 27 september 2012.
- Hydrologisch onderzoek gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog 21 februari 2013.

De Commissie heeft kennis genomen van 5 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 19 februari 2013 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieu-
effectrapport Recreatieve gebiedsontwikkeling
Appelscha Hoog**

ISBN: 978-90-421-3705-9

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

